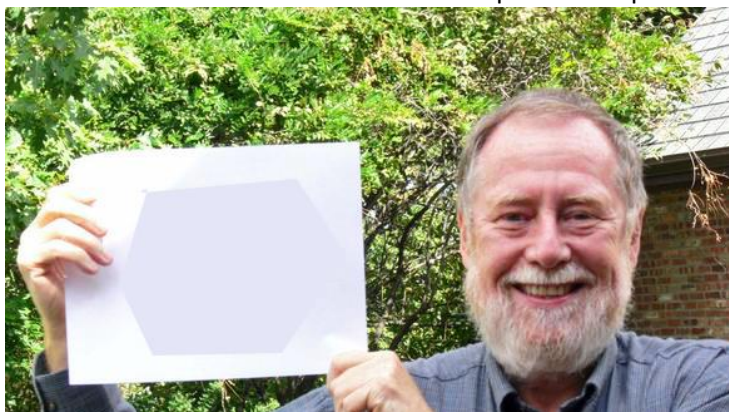

1. 2022. aasta Tartu üksikmängus palus Tiit Naarits meenutada, kes oli USA president Titanicu hukkumise aastal, 1912. Hommaažina Tiidule küsime, **kes oli Rooma keiser Vesuuvi purske ajal, aastal 79?** Vaatamata lühikesele valitsemisajale (79-81) oli küsitav väga populaarne, sest eraldas suuri summasid taastamistöödeks nii pärast vulkaanipurset kui ka pärast Rooma tulekahju aastal 80. Samuti viis lõpule Colosseumi ehituse. Teda ülistavad mitmed ajaloolased – Suetonius, Tacitus, Cassius Dio. Miks tal siis raha ei pidanud olema – osales ta ju Juudi sõjas ning Jeruusalemma hävitamises aastal 70. Keisri pildi eest täname Jakub Jasinski <https://imperiumromanum.pl/en/contact/>.

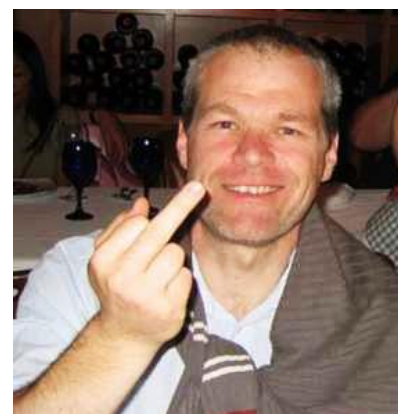
2. Inglise Ida-India Kompanii avastas 1603. aastal Banda saarestikus Pulau Rumi saare, mis osutus suurepäraseks muskaatpähkli kasvukohaks. Pärast aastakümneid kestnud vaidlusi ja kahte sõda hollandlastega jõuti 1660-tel kokkuleppele – Holland sai endale 3-ruutkilomeetrise Pulau Rumi ja loovutas 20 korda suurema saare, millel elab tänapäeval 1,7 miljonit inimest. **Millist saart** pidas Holland sobivaks vahetuskaubaks muskaatpähkimonopoli eest?

3. Sel 40 aasta tagusel pildil näitab prof. Scott Fahlman paberit ühe oma leiutisega, mis on tänagi laialt kasutusel. Leiutise enda olemise pildilt kustutanud. **Milllega on tegemist?**

4. Asala Halag võitis 2005. aastal naiste 200 m rinnuliujumise ja sai 100 m distantsil 2. koha. **Kuid millistel suurvõistlustel?** Ta on esimene araablane, kes nendel võistlustel auhinnalise koha sai.

5. Seda 1965. aastal sündinud meest võib nimetada Euroopa Ed Woodiks. Esimesed filmid ilmusid temalt juba 1990-tel, 2000-tel võttis ta ette mitme videomängu (*Alone in the Dark*, *BloodRayne*, *In the Name of the King* jpt.) adapteerimise. Ta on sageli Hunt Kriimsilm, kes tegutseb nii stsenaristi, produtsendi, režissööri ja näitlejana. Ta on saanud mitmeid halvima filmi Kuldvaaarikaid. 2009. aastal võttis ta isiklikult vastu halvima elutöö auhinna. Pildil näete, mida ta oma kriitikutest arvab. **Kes?**

6. Selle looma kohta käivad rahvajutud väidavad, et jumal lõi ta teistest loomadest üle jäänud osadest. Ta sai tüügassea pea, pühvli kaela, sebra triibud ja kaelkirjaku saba. Mõne eriti pahatahtliku versiooni järgi ka kirbu aju. Tegelikult on tegemist vastupidava ja kohanemisvõimelise loomaga, kes saab mitu päeva hakkama ilma veeta ja arendada tippkiirust 80 km/h. **Mis loom?**

7. Mees paremal on teinud koostööd poole tosina USA presidendiga alates JFK-st kuni Obamani. 1966-68 oli Lyndon Johnsoni nõuandja, 1977-81 Jimmy Carteri julgeolekunõunik. Tema ettenägelikkust näitab, et 1980-tel ennustas ta kommunismi lõppu ja pärast Putini võimuletulekut hakkas propageerima NATO laiendamist ida suunas. Kes?

8. See sadam oli aastatel 1783-1958 Omaani Sultanaadile kuuluv enklaav. Arvatakse, et Nõukogude Liidu Afganistani tungimise taga oli tegelikult soov selle sadama üle kontrolli saamine. 2015 olid kohal hiinlased, kes on sinna investeerinud miljardeid. Sadama ümber on tekkinud erimajanduspiirkond, mida Hiina mõjusse kriitiliselt suhtujad näevad riigina riigis. Milline sadam? Riigi eest 1 punkt.

9. Küsime kaht Jamaika sportlast, kellel on sama perekonnanimi. Vasakpoolne on ainus inimene, kes on jooksnud 100 m alla 10 ja 110 m tõkkeid alla 13 sekundi (vastavalt 9,99 ja 12,90). Ta on jooksnud ka 400 m tõkkeid alla 50 sekundi (49,98), kuid see ei ole eriline kvaliteedinäitaja. Parempoolne on saavutanud oma spordiala maksimumtulemuse (147), MM-võistlustel on 2 korral tulnud piirduda kohaga 16 parema hulgas. Mis nimi?

10. Attila on üks populaarsemaid ungari mehenimesid, mis on parematel aegadel olnud isegi top 5 hulgas. Hunnide juht Attila suri 453. aastal oma pulmaööl segastel asjaoludel. Kurjad keeled räägivad, et Attila tappis tema värske abikaasa. Mis oli Attila viimase naise nimi (tal oli neid juba enne mitu)? Nimi on vana-germaani päritolu, aga kasutusel samuti vaid Ungaris (mitte küll väga levinud). Siiski on seda eesnime kandnud kaks olümpiavõitjat, lisaks teisigi spordi- ja kultuuritegelasi. Samast vana-germaani sõnast, mis tähistas lahingut, on tuletatud teisigi naisenimesid, meenutagem näiteks onu Juliuse abikaasat ühest tuntud lasteraamatust. Või Eesti lauljat (1913-1996), kelle teine eesnimi oli Fernanda.

11. George Barris alustas mänguautode tuunimisega seitsmeaastaselt. 18-aastaselt oli tal juba oma töökoda, Barris Custom Shop, millest sai hiljem Barris Kustom Industries. Ta on disaininud mitmeid sõidukeid filmidele ja telesarjadele, nagu Drag-U-La ja Munster Koach sarjale The Munsters, KITT sarjale Knight Rider ja veoauto sarjale Beverly Hillbillies. Milline on aga kõige kuulsam sõiduk, mis on tema töökojast välja veerenud? Barris müüs auto 87-aastaselt 4,6 miljoni dollariga.

12. Selle laulu soomekeelse variandi pealkiri (Nakit ja muusi) tähendab tõlkes „Vinkud ja kartulipuder“. Originaal, mille lindistas 1984. aastal saksa pilabänd Schrott Nach Acht, kannab ühe natuke peenema roa nime ja seda rooga näete ka pildil. Milline roog (või laul)?

13. Pildil on ühe I Maailmasõja eel (1909. aastal) asutatud asutuse praegune peakorter, mis valmis 1995. aastal arhitekt Terry Farrelli kavandi järgi. Kuni 1991. aastani oli asutuses keelatud töötada või kaastööd teha LGBT kogukonda kuuluvatel isikutel, mille eest asutuse praegune juht Richard Moore mullu avalikult vabandust palus. **Mis asutus?**

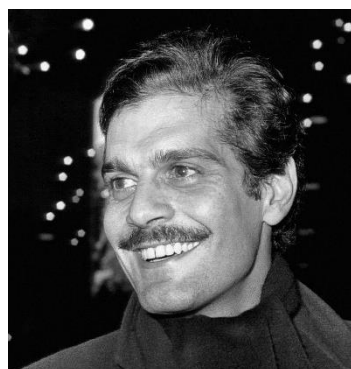
14. 11. augustil 1985 Donetskis juhtus selline ime, et üks laiemalt tundmatu sportlane oma isiklikku rekordit 14 sentimeetriga parandas ja kõrgushüppe maailmarekordi 2.40 peale viis. Rekordit sai ta nautida ainult 3 nädalat, kuni tema kaasmaalane Igor Paklin 4. septembril Kobe universiaadil 2.41 hüppas. Suurvõistlustelt jäi küsitava saagiks OM-pronks 1988 (2.36) ja NSV Liidu meistritiitel 1989 (2.31). 1986. aasta Hea Tahte Mängudel ei suutnud ta enam 2.25-st. **Kes?**

15. Pildil olev mees sündis 1961 Penangis (endine George Town). Tema täpne surmaaeg ja -koht pole teada, see toimus millalgi 8. märtsi paiku aastal 2014. Ta läheb ajalukku ühe suurima massimõrvarina, kes polnud riigijuht ega sõjaväelane (kuigi tema perekonnanimi kattub mitme riigijuhi nimega). Kuigi ümberlükkamatuid tõendeid pole, on väga tõenäoline, et ta saatis teadlikult teise ilma 238 inimest ja pääses sellest karistusest. Väga kaua ta siiski oma „saavutust“ nautida ei saanud. **Kes?**

16. Selle linna kohal oli inimasustus juba vanemal kiviajal, seega on tegemist vanima järjepidevalt asustatud asulaga Suurbritannias. Aastal 43 asutati Rooma garnison, millest kasvas välja Camulodunum, mis oli Britannia provintsi pealinn kuni Boudicca ülestõusuni aastal 61. Pärast seda viidi pealinn Londiniumi, kuid küsitav linn ehitati üles ja II-III sajandil oli seal ligi 30 000 elanikku (tänapäeval 122 000). Linna idaservas Wivenhoe pargis asub Essexi ülikooli linnak. **Milline linn?**

17. Piltidel on vanaisa ja pojapoeg, kes kannavad sama ees- ja perekonnanime. 1983. aastal Montrealis sündinud pojapoeg on filminäitleja, modell ja kodanikuaktivist. 2019. aastal esitas ta Brunei sultanile väljakutse, et kui too oma homoseksuaalse poja hukkab, teeb ta ise enesetapu. Vanaisa esimene filmiroll linastus 1954. aastal, viimane – 2015, pisut enne tema lahkumist. **Nimetage mõlema ees- ja perekonnanimi.**

18. 2021. aastal kanti Soomaa ühepuulootsik UNESCO vaimse kultuuripärandi nimekirja. Lootsikuid on peamiselt valmistatud haavapuust ja sellest ka nimi haabjas. Kuid tegelikult sobib üks teine puu lootniku valmistamiseks isegi paremini. Lootsikumeister Aleksander Oolep on 1966. aastal intervjuus öelnud: „*** on ikka parem kui haab – on haavast kergem ja peab kauem vastu, võtab paremini tõrva sisse“. Probleemiks on lootniku valmistamiseks sobivate, piisavalt jämedate ja pikkade, ilma okste ja mädanikuta puude leidmine. Seepärast valmisidki alles aastal 2015 esimesed kaks sõjajärgset sellest puust valmistatud ühepuulootsikut. **Milline on see parim lootsikupu?**

- 19.** See Vene sõjandusteoreetik alustas teenistust Semjonovski polgu lipnikuna. 1856 lõpetas kuldmedaliga Nikolai I nimelise kindralstaabi akadeemia. Töötas sama akadeemia taktikaõppejõuna, üks tema õpilasi oli Aleksander III. Aastast 1878 akadeemia ülem, „Taktika õpiku“ (1879) autor. 1889 Kiievi sõjaväeringkonna ülem, 1897-1903 Kiievi kindralkuberner. Sõjaväeliselt auastmelt tõusis jalaväekindraliks. Samast tüvest pärit eesnime kannab Serbia kindral, kes 1994-1995 juhtis Sarajevo piiramist ja hävitamist ning 2011. aastal saabus karistust kandma Tartu vanglasse. Sama perekonnanimega naistegelane esineb Agatha Christie jutustuses „Mõrv Idaekspressis“. **Kes (1830-1905)?**

- 20.** Eelmisel aastal Vinnis toimunud Eesti meistrivõistluste tuules küsime, **mis ühendab neid mehi ja naisi**, kelle nimed on kinnitatud Vinni-Pajusti tammikus mälestuspuudele? Mõned nimed (August Lepasaar, Gustav Ernesaks, August Room, Erich Eilert, Arvi Toom jt.) on küsitava asjaga seotud ainult kaudselt.

- 21.** See umbes 1600 km pikkume mäestik järgib peamiselt ühe riigi läänepiiri, ulatudes otsapidi ühe naabri põhjaossa ja teise kagunurka. Kõrgeim punkt on Dena (4409 m). Mäestikust merre voolavat Karuni jõge on peetud Piiblis mainitud Gihoniks, mis oli üks neljast Eedeni aias voolanud jõest. Shanidari koobas on lõunapoolseim neandertallase leiukoht. **Milline mäestik? Riik**, kus paikneb mäestiku põhiosa, annab 1 punkti.

- 22.** Pärast Pekingi taliolümpiat polnud kahtlust, kes valitakse NHLi draftis esimesena. **Kes on noorem mees pildil?**

- 23.** 16. juulil 1945 tekkis Maa pinnal uus mineraal. Keemiliselt ei ole selles midagi erilist – amorfne SiO_2 väheste radioaktiivsete lisanditega. Kuni 1952. aastani võis seda vabalt korjata, müügihind on praegu tüki suuruselt olenevalt kuni 10 dollarit/gramm. **Millist nime see mineraal kannab?** Kaudselt on see nimi seotud Jumalaga, otseselt aga sel kuupäeval toimunuga.

- 24.** Ta ei kuulu „27-aastaste klubisse“, sest kuigi ta alkoholile ja narkotsile kõvasti valu andis, suutis ta 29 täis venitada. Nime poolest oli ta kantrimuusik, käitus aga nagu tubli rokkar – kakles tihti ja ilmus kontserdilavale umbjoobes. Varajasele surmale vaatamata oli tal 11 nr. 1 hitti – *Lovesick Blues*, *Long Gone Lonesome Blues*, *Cold, Cold Heart*, *Take These Chains From My Heart* – kui nimetada vaid tuntumaid. Ta on kolme Hall Of Fame'i (Country Music, Songwriters ja Rock and Roll) liige, on saanud postuumse elutöö Grammy (1987) ja Pulitzeri preemia erinominatsiooni (2010). **Kes (1923-1953)?**

25. Küsime Anthony Nesty järel tuntuimat Surinami sportlast. Tal on MM-võistlustelt hõbe ja pronks. Olümpial osales viis korda, pääsemata kordagi finaali. Ta on jooksnud 2 parimat aega, millega on naiste 800 meetri jooksu olümpiafinaali ukse taha jäädud. Sellele vaatamata on tal Paramaribos omanimeline tänav. **Kes?**

26. Nayib Bukele on oma riigi 43. presidendina ametis alates juunist 2019. Krüptoraha suure sõbrana kehtestas ta bitcoini alates septembrist 2021 riigi teiseks ametlikuks valuutaks USA dollari kõrval. Dollar on riigi oma raha – coloni – asendanud 2001. aastast alates, siiski on colon siiani pankades dollariteks (nüüd ka bitcoinideks) vahetatav. Bitcoini kursi langus on paraku riigi viinud pankroti äärele. **Mis riik?**

27. Mis *** teeb? Mis tal muud teha on kui seda, mida ta juba aastaid teinud. Mineval sügisel sai kolmkümmend seitse ajast-aega, kui ta Löövi vallast siia Jaagusillale kolis, isa antud lehma lauta pani, käed kaevul puhtaks pesi ja tundi läks, et talumeeste lastele õigekirja õpetada. ... Siis tõstab ta äkki otsustavalt silmad, valmis kõigeks. Kuid suislepp õitseb nagu kõik viljapuud. Kogu aed õitseb, kusagil pole ühtegi eheteta, ükskõikset puud. Need on ühe romaani kolm esimest ja kaks viimast lauset. Romaan on lõpetatud 24. veebruaril 1972, nagu seisab raamatu lõpus, 193. leheküljel. Tärnide asemel on õpetaja nimi, mis sisaldub ka teose pealkirjas. **Nimetage autor ja teos.**

28. Kuidas nimetatakse neid küpsetisi? Vastamisel on abiks, kui meenutada John Kennedyt või Marlene Dietrichi.

29. Maailma kalleimate linnade pingereas esimeseks paigutas The Economist mullu ühe ligikaudu Tallinna-suuruse linna. Linn asutati 1909. aastal ühe iidse linna eeslinnana, 1949. aastast kuuluvad mõlemad kokku ühe haldusüksusena, nimeks uuema

linna 1909. aastast pärit nimi, mis tähendab „Kevade küngast“. **Mis linn?**

30. Alljärgnevalt tutvustab end selts, kelle logo näete siin. **Xxx xxx Selts** on kodanikeühendus, mille liikmed peavad kalliks lääne tsivilisatsiooni alusväärtusi – üksikisiku vastutust ja vabadust, turumajandust ning riigivõimule seatud konstitutsioonilisi piiranguid. Seltsi liikmed astuvad vastu ohule, mida kujutavad endast nii poliitilise spektri vasak- kui paremtiivalt pärit totalitaarsed ideoloogiad.

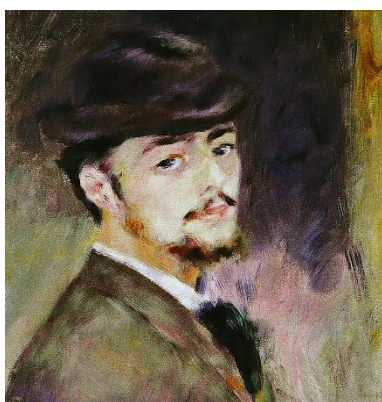
Seltsi tegevuse filosoofiliseks aluseks on XVIII sajandi ühe suurima inglise mõtleja ja poliitiku vaimne pärand. Seltsil on oma häälekandja – „Tähenduse teejuhid“.

Nimetage see mõtleja, kelle nime selts kannab.

- 31.** Kentmanni tänav Tallinnas on kandnud ka Konstantin Pätsi, Jaan Kreuksi ja Hermann Göringi nime. Ühe riigi pealinnas asub aga siiani tänav, mis kannab Hermanni isa Heinrich Ernst Göringi nime. Kantsler Bismarck saatis juristiharidusega Göringi 1885. aastal kuberneriks piirkonda, millele pretendeeris ka Inglismaa. Göring sõlmis kohalike pealiku Mahareroga lepingu, mis kaitses neid inglaste eest. 1890. aastal lahkus Göring sealt ja asus kubernerina ametisse Haiitil. Tema järglane eelmises asupaigas Curt von François asutas selsamal 1890. aastal uue pealinna, kus asubki Göringi tänav. **Nimetage see linn.** Elanikke on seal ligikaudu sama palju kui Tallinnas.
- 32.** Koos Ernest Rutherfordiga tõestas ta, et radioaktiivsed elemendid lagunevad teisteks elementideks ning et alfalagunemisel eraldub heelium. Tõestas isotoopide olemasolu. 1920-30-ndail avaldas ka raamatuid majandusest, kus kritiseeris fossiilsetel kütustel põhinevat, kasvule orienteeritud majandusmudelit. Nobeli keemiapreemia 1921. Omanimelist keemilist elementi ta ei saanud, sest selle nimi oleks inglise keeles olnud äravahetamiseni sarnane teise elemendiga (mille nimi teistes levinumates keeltes ega ka lühend ühtki ühist tähte küsitava perekonnanimega ei oma). Küll on tal omanimeline mineraal – $(\text{UO}_2)_2\text{SiO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$. **Kes (1877-1956)?**

- 33.** Näete ühe kunstniku autoportreed aastast 1876 ja osakest tema paar aastat hiljem maalitud teosest. **Kes on kunstnik?**

- 34.** Uusaegkond ehk kainosoikum jaguneb kolmeks ajastuks (paleogeen, neogeen ja kvaternaar). Need kolm omakorda jagunevad 7 ajastikuks, kõigi nende nimekujuks on ***tseen. Küsime neogeeni vanemat ajastikku, mis algas 23 ja lõppes 5,3 miljonit aastat tagasi. Selle nimi

tuletati kreeka sõnast, mis tähendab „vähem, väiksem“. Sel ajal kujunes välja enamik tuntumatest imetajate rühmadest, nagu vaalad, loivalised, inimahvid, koerlased, hobuslased jne. Palju inimahve elas sel ajal hoopis Euroopas ja meie esivanem võib põlvneda nende hulgast. Kliima oli tänapäevaga võrreldes soojem ja jahenes ajastiku lõpu poole, mil algasid jääajad ning Gröönimaa ja Antarktika jääkatted said oma praeguse ulatuse. **Milline ajastik?**

- 35.** Kuigi pärast Pekingi suveolümpiamänge kuulutati pikima nimega olümpiavõitjaks Tai tõstja Prapadawee Jaroenrattanatarakoon, on selleks isikuks tegelikult keegi *** von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg. **Mis on tema eesnimi?**

- 36.** Rasmus Kangro-Pool kirjutas 10.11.1927 ühe esietenduse kohta: „Mis on „***“? Ühe siniseks joodud – ehtsa, aga puskaris pargitud ninaga joodiku-luuletaja-diletandi Andreas Kuslapuu loodud luuleilm. ... Siis sureb Kuslapuu ja ta satub Manalasse Manala Iontruste võimusesse. Et Kuslapuu otsaest leitakse looja märk, antakse temale igawene elu ja võimalus minna oma loodud *** saarele. Andreas Kuslapuu on jumal

oma saarel, on looja, on kõik. Aga sellel jumalal ei käi käsi saarel sugugi hästi. Kuslapuu naerdakse välja, viiakse hullumajja, tribunaali ette ja mõistetakse saarelt lahkuma. Aga kuhu peab ta minema! Kuslapuu on sunnitud end salgama, ta läheb üle saare jumala Ahti usku ja saab siis luba jääda oma loodud saarele. Siin kärutab sõnnikut ja wäetab kõrwitsaid. Looja peab looma suuremat, kui looja ise.“

Mis nime kandis see saar (ühtlasi teatritükk) ja **kes on tüki autor?** Sama pealkirja kannab Ultima Thule laul, mille kuuldavas osas küsitava saare nime ei tohiks ette tulla.

37. 8. mail 1887 hukati Schlüsselburgi kindluses viis kurjategijat – Pahhomi Andrejuškin, Vassili Generalov, Vassili Ossipanov, Pjotr Sevõrjov ja ...
Kes oli viies hukatu?

38. See rahvas jaguneb mitmeks hõimuks, mis kannavad iseloomulikke nimesid: „inimesed, kes elavad soos“, „inimesed, kes elavad pöösastes“, „inimesed, kes elatuvad korilusest“, „need, kellel on peas palju patsikesi“, „need, kes rikuivad tabusid“ jne. Koos moodustavad nad oma maailmajao ja kogu maailma ühe puhtaima rahvusriigi, moodustades 99% oma riigi kiiresti kasvavast elanikkonnast (2020. aastal 28 miljonit, 2100. aasta prognoos on 98 miljonit). Nende keelel pole oma maailmajaos sugulaskeeli. **Milline rahvus?** Riik = 1 punkt.

39. Theodor Kaarmanni majatarvete ja sööginõudekaupluse (Raekoja juures praeguse Olde Hansa kõrval) ettevõtlik ärijuht asutas 1924. aastal Ahju tänaval omaenda portselanimaalimise tööstuse, kus töötasid tema abikaasa Ellen ja selle kaks sugulast. 1940. aastaks kuulusid tööstusele ka praegused Katariina Gildi ruumid Vene tänaval, töölisi oli 36. **Kes oli see ettevõtja?**
Tootenäidiseks olgu see teekann.

40. Kui valged XIX sajandi lõpul Melaneesias laiemalt ringi liikuma hakkasid, tekkis kohalike hulgas veider usund, mis lõi täiega õitsele Teise maailmasõja ajal. Kõigekõrgemaks on keegi John Frum, keda peetakse esivanemate vaimu taaskehastuseks. Pannakse toime maagilisi rituaale, mille käigus ehitatakse valgete materiaalse kultuuri sümbolite – laevade, lennukite jm. koopiaid ja matkitakse nendega seotud tegevusi. Usutakse ka John Frumi tagasitulekusse, mis peaks kaasa tooma rahu ja materiaalse külluse ajastu. 20. sajandi teisel poolel vaibunud usundi pooldajaid on praegusel ajal kõige rohkem Vanuatule kuuluval Tanna saarel, samuti mõnel pool Paapua-Uus-Gineas. **Milline usund?**

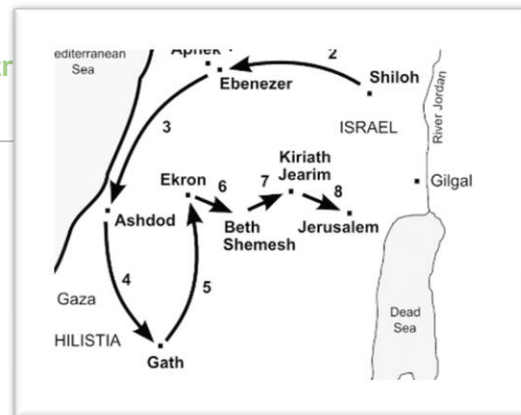
41. Maasik-metskaktus kasvab looduslikult Kesk-Ameerikas ja oli veel mõnikümmend aastat tagasi väljaspool oma kodumaad suhteliselt tundmatu. Esimesena hakkasid seda kiire kasvu ja maitsevate ning tervislilike viljadega taime viljelema prantslased XIX sajandil Vietnamis. Tänapäeval kasvatatakse mitmel pool troopikas. **Mis nime all on need viljad tuntud?** Vastuseks sobib nii rahvusvaheliselt levinud nimi kui ka eestikeelne liitsõna.

42. 2015. aastal sai hiinlane Tu Youyou Nobeli meditsiinipreemia ühe tänapäeval peamiselt kolmandas maailmas levinud haiguse ravimiseks kõlbliku ravimi (artemisiniini) väljaarendamise eest. See on esimene sellise tunnustuse pälvinud ravim, mille allikaks on traditsiooniline hiina meditsiin – pujust (*Artemisia annua*) eraldatud toimeaine. **Millist haigust ravib artemisiniin?** Eestis oli selle haiguse viimane epideemia 1827-29, Soomes veel 1853-62.

- 43.** Kelle või mille rännakuid Pühal Maal on sellel pildil kujutatud? Pärast kaardil kujutatud rännaku lõppu läheb asi keerulisemaks, kõige kuumemad jäljed viivad Egiptuse kaudu Etioopiasse, kuid on ka neid, kes usuvad, et tee viis Šotimaale ja võib-olla isegi Kanadasse.

- 44.** Kaspia ja Araali meri, mõne käsitluse järgi ka Must meri ja Vahemeri on ühe muistse ookeani jäänukid. **Milline ookean?** Nime on see saanud Okeanose abikaasa järgi.

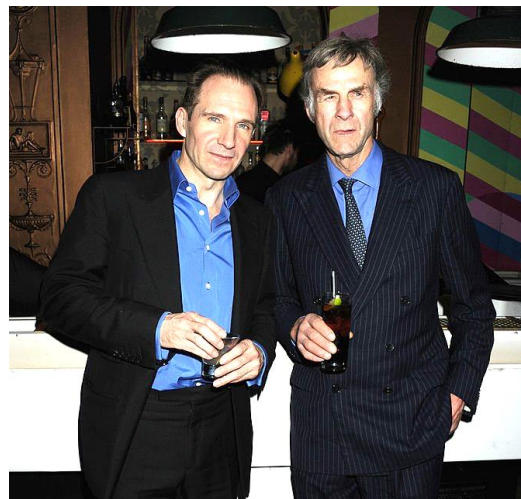

- 45.** Üks Eesti populaarsemaid seeni, eriti tänavu, on harilik kukeseen. Meil leidub ka kahvatut ja lehter-kukeseent, aga pealtnäha meenutab harilikku kukeseent hoopis see seen pildil, millel morfoloogiliselt on kukeseentega väga vähe ühist. **Mis seen?**

- 46.** Ühe Euroopa linna populaarse vaatamisväärsuse tuntuim nimi on keeles, mis ei ole selle linnas valdav (umbes nagu Tallinna suurim vaatamisväärtus oleks Ratuša). Linna kõnelduimas keeles *petit Julien*'i nime all tuntud

vaatamisväärsus asub rue de Chêne'i ja rue de l'Étuve'i nurgal. Originaal aastast 1618 või 1619 paigutati 1965 muuseumi ja asendati koopiaga. **Millest on jutt?**

- 47.** Briti kuninglik perekond järgib oma päritolu alates IX-X sajandi vahetusel elanud viiking Rollost. Pildil olevad mehed palju maha ei jää – nende vanimaks teadaolevaks esivanemaks on XI sajandi prantsuse aadlik Eustache I. Parempoolne, 1944. aastal sündinud mees on väheseid, kes on jala maha saanud nii põhja- kui lõunapoolusel ja Džomolungmal. Ta on läbinud 7 maratoni 7 päeva jooksul 7 kontinendil (tõsi, logistiliste probleemide tõttu läksid Antarktika asemel kirja Falklandi saared). Teda on nimetatud suurimaks elusolevaks seiklejaks. Vasakpoolne, 1962 sündinud mees on võitnud BAFTA ja Tony, tal on 2 Oscari nominatsiooni (*The English Patient* ja *Schindler's List*). **Mis on nõbude ühine perekonnanimi?**

- 48.** „Kohe pärast sündimist aastal 1993 ERKI lasketiirus viskus *** kohaliku keldriskeene tabamata imeks, keda hea õnne või õnnetuse korral harva laivis näha sai - *** veetis parima osa sellest sajandist täielikus obskuursuses, viimistledes oma helirelvi, abiks ainult alateadvus. Kui esimehe Tambucho jõhkra ning andestamatu lähenemise tasakaaluks kõlavad teise kitarristi, muheda Don Rauli mahemeloodiad, sai kiiresti selgeks, et pärast kolmanda kitarr (jah, bass puudub), mis kannatab Maike piinava käe all, ning halastamatu trummari Kiina lisamist, on ***st saanud XXI sajandi majapidamise õudusunenägu #1.“
Nii tutvustab üht esinejat Tallinn Music Week'i 2023. aasta programm. Kuulete üht lugu nende tänavu ilmunud kolmandalt albumilt „Seems Normal“. **Mis ansambel?** Õige vastuseni aitab üks aastail 1914-2007 elanud ja 1933-1973 valitsenud kuningas.

49. See eri loomadest kokku pandud Egiptuse jumal Tawaret on vähe tuntud, sest ta ei kuulunud suurte riiklikult tähtsate jumalate (Amon-Ra, Osiris, Ptah jt.) hulka vaid oli pigem lihtrahva poolt austatud kaitsejumal. **Keda või mida kaitstes Tawaret?**

50. Pika Bondi-saaga jooksul on kahel korral olnud bonditüdruk vanem kui peaosatäitja. 1964. aastal oli tüdruk 5 aastat vanem kui Sean Connery, 2015. aastal 3 aastat vanem kui Daniel Craig. **Nimetage need „vanatüdrukud“, tuntud näitlejad.**

51. See linn oli XIX sajandi keskpaiku USA-s elanike arvult 3. kohal, New Yorki (pluss Brooklyni) ja Philadelphia järel. 1900ndail surus Chicago küsitava linna 4. kohale. XX sajandi keskpaigast alates on linn teinud vähikäiku, elanike arv on 1950. aasta 850 tuhandelt langenud 300 tuhandeni. Suur osa linnast kujutab endast troostitut mahajäetud ala. Midagi sarnast on seal juba olnud:

1400. aasta paiku jäeti maha ja muutus varemeteks Cahokia, enne seda suurim linn läänepoolkeral Mexicost põhja pool. Linna lipul kujutatud lillel on kindel seos linna nimega. **Mis linn?**

52. 2010. aastal juhtus ühe sportmängu MM-võistlustel piinlik lugu, kuna korraldaja Inglismaa ei aktsepteerinud ühe koondise liikmete passe. **Milline spordiala ja mis koondisega oli tegemist?** Järgmisel korral (2014) olid neil paberid korras ja 38 osavõtja hulgas saadi hinnatav 3. koht. Maailmameistriks on meeste arvestuses tulnud läbi aegade vaid USA ja Kanada, naiste arvestuses USA ja Austraalia.

53. Seda Eesti asulat on esmakordselt mainitud 1234 seoses seal asuva kirikuga. Kirik on pühitsetud neitsi Maarjale. Kuna Maarja lisanimed on *Lucerna* („Valguseandja“) ja *Stella Maris* („Meretäht“), on sellest tulnud segadus, nagu oleks kirikutorn paistnud merele ja eksitanud laevu. Mereni on sealtkandist 65 km, seega võite ise otsustada selle legendi paikapidavuse üle. Kirik on tõmmanud jamasid ligi nagu mesilasi – 1329 rüüstasid kiriku leedulased, 1481 venelased, hävis Põhjasõjas ja jälle 1817 tulekahjus. Praegune välimus on aastast 1853, läänetorn aastast 1866. Carl Sarapi foto on aastast 1937. Kihelkond oli rahvusliku liikumise keskus, seal (Kipil, Kovalil, Pulleritsul ja mujal) tegutsesid Jaan Adamson ning vennad Petersonid. Kihelkonnakoolis on õppinud Mihkel Veske, Juhan Kunder ja Mart Raud ning õpetanud ja loometööd teinud Jaan Bergmann ja Friedrich August Saebelman. **Milline asula?** 1 punkti saate, kui nimetate valla, kus see asula pärast asulaga samanimelise valla likvideerimist 2013. aastal asub.

54. Kuidas nimetatakse USA koolides populaarset veerimisvõistlust, kus lapsed peavad ettelõetud sõna tähthaaval kordama? Sellel sõnal on inglise keeles ka teine tähendus. 2006. aastal linastunud film *Akeelah and the **** räägib kehvaoludest pärit musta tüdruku teekonnast üleriigilisele võistlusele (mille ta mõistagi võidab).

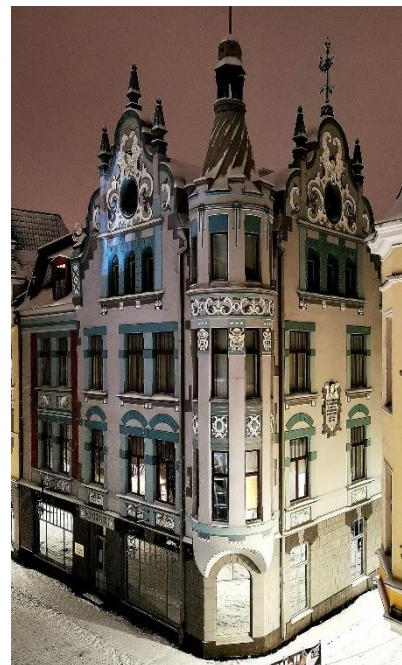

55. Oleme harjunud, et Astrid Lindgreni raamatud ja Ilon Wiklandi illustratsioonid on lahutamatud. **Kes aga andis näo Vahtramäe Emilile?** See 1923. aastal Baieris sündinud rootsi kunstnik õppis oma aja kuulsuste – Legéri ja Lhote'i käe all. Ta on töötanud ajalehe *Dagens Nyheter* kunstnikuna ja illustreerinud Alf Prøyseni ja Alf Henrikssoni raamatuid. Vaid ühe tähe võrra erineb tema nimi tuntud sportlase omast, keda see pilt kujutab koos omaaegse konkurendiga.

56. Kui Vana Tallinn on rummil põhinev liköör, siis täna küsime kuulsaimat viskilikööri. Selle täpne retsept on mõistagi salajane, kuid põhikomponentideks on šoti viski, kanarbikumesi ja erinevad maitsetaimed. Joogi ajalugu algab aastal 1746, kui James Ross hakkas rüübet oma hotellis pakkuma. Praegune nimi, mis gaeli keeles tähendab „meeldiv jook“, registreeriti 1893, tööstuslik tootmine algas 1910. **Milline jook?**

57. Tallinna linnapilti on põneva jälje jätnud 1878. aastal Haapsalus sündinud arhitekt, kelle loomingut iseloomustab kenasti Pika ja Hobuse tänava nurgamaja (Pikk 23/25, praegu Venemaa saatkonna käsutuses). Üsna mitu sarnast muinasjutulossi jäi ka ehitamata, näiteks Lindenhofi kavand Laia ja Suurtüki tänava nurgale, mis sisaldas ka Pikka Hermannimäe imiteerivat tornikest. I maailmasõja ajal siirdus arhitekt Saksamaale, ühendust Eestiga katkestamata. Hiljem sai temast NSDAP liige, ta töötas Luftwaffes ja sõjatööstuse ministeeriumis ning suri Berliinis 1944. **Kes?**

58. See 1094-1148 elanud mees tõusis eluajal Armaghi peapiiskopiks. 1190 sai temast esimene iirlasest pühak (tuletame meelde, et püha Patrick ei olnud iirlane). Ta on tuntud temale omistatud ennustusega, mille kohaselt valitseb veel 112 paavsti ja selle järel Seitsme Künka Linn (ehk Rooma ehk katoliku kirik) hävib. Tänu ebaselgele sõnastusele peaks see toimuma kas praeguse paavsti Franciscuse või tema järeltulija ajal. Kriitikute arvates on halvas ladina keeles „ennustus“ XVI sajandi lõpul koostatud fabrikatsioon. **Kes on see pühamees?**

59. Ühe Eesti geograafilise objekti nime päritolu suhtes ei ole siiani täit selgust. Ühed asjatundjad arvavad, et nimi pärineb soome-ugri eelse rahva keelest, teiste arvates tuleneb nimi samast soome-ugri sõnatüvest, millest on pärit ka tänapäeva soome keele sõna, mis tähendab metsvinti. **Milline objekt?** Pilt paradiisiõunapuuga pole siia sattunud kogemata.

60. Ühe kuulsa sümfooniku 1. sümfoonia esiettekanne toimus Budapestis 1889. aastal, dirigeeris autor ise. Teose 3. osas kasutas helilooja tuntud prantsuse lastelaulu, neljahäälset kaanonit „Frère Jacques“ (meil „Sepapoisid“), muutes selle minoorseks leinamarsiks. **Nimetage helilooja.**

- 61.** Las Vegase tuntuim vaatamisväärsus on kasiinode ja hotellide poolest tuntud tänav (ametliku nimega *Las Vegas Boulevard*), mis asub tegelikult linna piiridest väljaspool (Paradise'i ja Winchesteri asumites). Algselt oli see riigimaantee nr. 91 lõik, mille äärde esimene suurem hoone ehitati alles 1931. **Millist mitteametlikku nime see tänav kannab?** Kuigi nime etümoloogia on teine, võib see tähendada ka, mida teie rahaga sellel tänaval tehakse.

- 62.** See peainglite hulka kuuluv tegelane, kelle nime võib tõlkida „Jumal on minu valgus“, on meie planeedil askeldanud juba mitu tuhat aastat. Nii olevat ta hoiatanud Noad läheneva veeuputuse eest, päästis Ristija Johannese Herodese repressioonidest, kogus Jeesuse verd pärast ristilöömist. Ezra raamat nimetab teda ühena inglitest, kes asub valitsema pärast maailmalõppu. Ta esineb ka mitmes uuema aja kirjandusteoses (Miltoni *Paradise Lost*, Longfellow' *Golden Legend* jt.). Teda on kujutatud androgüünse, vahel peaaegu naiseliku olendina (Leonardo da Vinci „Madonna kaljukoopas“ fragmendil paremal). **Kes?**

- 63.** Temperatuur saalis langes miinustesse, kui Reanne Evans ja Mark Allen alustasid 2021. aasta snuukri British Open'i esimese ringi matši. **Millise hüüdnime andsid ajakirjanikud sellele matšile?** Inspiratsiooni said nad 1973. aastal toimunud Billie Jean Kingi ja Bobby Riggsi tennisematšist, kuid olge vastamisel täpsed! Võite vastata ka eesti keeles.

- 64.** Seda Saksamaal sündinud lennunduspioneeri peavad paljud asjatundjad esimese motoriseeritud lennu sooritajaks. See võis toimuda juba 1899, kuid 1901 sooritas ta tunnistajate juuresolekul ligi 800-meetrise lennu kuni 15 meetri kõrgusel. Kahjuks ei ole sellest sündmusest säilinud ühtegi fotot, vaid kohalviibinud ajakirjaniku tehtud joonistus. Tema lennuk *Fledermaus* („Nahkhiir“) oli kokkuvolditavate tiibadega ning kasutas kütusena atsetüleenit ja suruõhu segu. Kuigi ta oli juba 1895 vahetanud oma nime inglispärase vastu, langes ta maailmasõja ajal sakslasena põlu alla, suri 1927 lihtsa mehaanikuna. Alles 1937 ilmus raamat *The Lost Flights of ****. USA-s on tema prioriteet endiselt tabuteema, näiteks vendade Wrightide puhul rõhutatakse mõistet *fixed-wing aircraft*, ehk siis nemad lendasid esimestena jäigatiivalise lennukiga. **Kes?** Võite vastata nii saksa- kui inglispärase nime, mõlemad tähendavad tõlkes sama. Vastata on lihtsam, kui teate kõrgust 2.25 hüpanud meest, kes asus aasta tagasi juhtima Tsirguliina Kooli. Tema nimi punkti ei anna.

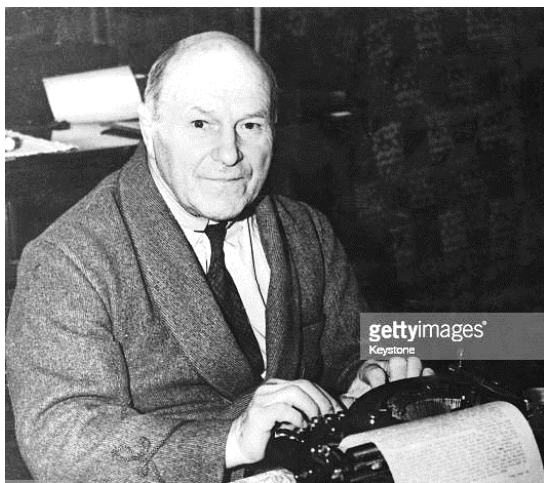

- 65.** Pildil on insenerivägede kindralmajor, Vene Geoloogiakomitee esimene direktor, Venemaa Piibliseltsi president (1803-1885). Koos Karl Ernst von Baeriga andis ta aastast 1839 alates 45 köites välja esimese loodusteadusliku Venemaa kirjelduse „*Beiträge zur Kenntniss des Russischen Reiches*“. Ta tõestas, et rändrahnud kajastavad Eesti geoloogilist minevikku, uurides lagunenud kunagist hiidrahnu Hiiumaal. Tänutäheks kannab see rahnude kogum Kärda lennujaamast 1 km edelas tema nime: „*** kivikülv“. **Kellest on jutt?**

- 66.** Isasloomad eritavad suvel suures koguses seemnerakke vette, kust need emasloomade sisemuses paiknevad munad viljastavad. Munadest arenevad vastsed, keda emasloom paarinädalase küpsemise järel vette paistab. Et edasi kasvada, peavad nad kinnituma forelli lõpuste külge, kus nad kevadeks moonde läbi teevad. Seejärel pudenevad nad kala küljest ja kaevuvad paariks aastaks veekogu põhja. Suuremaks saades tulevad nad peidupaigast välja ja alustavad täiskasvanuelu. **Mis loomad?**

- 67.** Ta ilmus mesoameerika jumalate panteoni umbes 2000 aastat tagasi. Tema kultuse keskusteks olid Teotihuacan ja hiljem (X-XVI saj.) Cholula. Ta oli tuule ja koidiku jumal, kunstide ja teaduste patroon, planeet Veenuse kehasus. Tuntumate nimede kõrval kutsuti teda ka Ehecatl, Gukumatz ja Tlahuitzcalpantecuhtli („Koidutäht“). Algul kujutati teda mao- või draakonipealisena, hiljem habetunud valgenahalise mehena. Kuna ta oli pärast inimeste juurest lahkumist lubanud tagasi tulla, peeti Hernan Cortési tema kehastuseks, mis sai asteegi impeeriumile saatuslikuks. **Kes?** Esimene pool tema pikast nimest tähistab lindu, kelle sulgedega pildilolev olend on end kaunistanud. Tegemist on Guatemala vapilinnuga. Õigesti vastatud **linnunimi** = 1 punkt.

- 68.** See gaas koosneb kaheaatomilistest molekulidest, on õhust kergem ja põleb sinise leegiga. Mõni ime, et mitmed XVIII sajandi teadlased (mh. Lavoisier ja de Lassone) pidasid seda vesinikuks. 20. sajandil on leitud, et tegemist on vesiniku järel levinuima kaheaatomilise molekuliga kosmilises ruumis. **Milline gaas?** Vastamiseks on 3 varianti, ka valemi võib kirjutada.

- 69.** Pildil on mees, kelle kirjatöödest on „Eesti mõtteloo“ sarjas 1998. aastal ilmunud raamat „Valitseda elu“. Järelsõna kirjutas raamatule prof. Atko Viru. 1908. aastal on mees kohtunud Theodore Rooseveltiga. **Kes?**

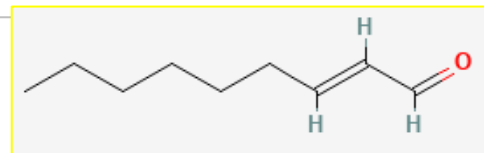
- 70.** Firma ärinimi ja kaubamärk on teinekord kaks täiesti erinevat asja. Üsna raske on ära arvata, milliseid kaubamärke esindavad Pharma Holding OÜ või Optimera Estonia AS (Südameapteek ja Ehituse ABC). **Millise Eestis ja mujalgi levinud kaubamärgi** emaettevõtte kannab nime ICA Baltic AB?

- 71.** Ta sündis 1968. aastal ja alustas ujumistreeningutega juba 8-aastaselt. Võitis 1984 ENSV meistrivõistlustel hõbedat ja pronksi. TSIK-is õppimise ajal keskendus odaviskele ja tuli juunioride Eesti meistriks. Alles 1991 alustas treeninguid alal, milles esindas Eestit 2 korda olümpial, 4 korda MM-il ja 2 korda EM-il. Eesti täiskasvanute meister 12 korral. **Kes?**

- 72.** Pildile on kogunenud kuningas Edward VII matustel viibivad monarhid, teiste seas 20-aastane noormees, kellel jäi valitseda veel vaid pisut üle 4 kuu. Oma ülejäänud elu pärast kukutamist veetis ta Londoni eeslinnas Twickenhamis. Aasta hiljem sai riik ka uue hümn, mida kuulete. **Kes on pildil ülal vasakult kolmas?** Riik annab 1 punkti.

- 73.** Kaks teadusuuringut (S. Haze jt., 2001; J. Lundström, 2012) on tõestanud, et üheksat süsiniku aatomit sisaldav küllastumata aldehüd 2-nonenaal on vastutav ühe spetsiifilise lõhna eest. **Kes või mis lõhnab nonenaali järel?** Muide, katses osalejad ei pidanud seda lõhna ebameeldivaks.

- 74.** 1919. aastal sai küsitava linna maleklubis populaarseks valgete avakäik c2-c3. Avangut hakati kutsuma selle linna järgi, suurmeistrid siiski seda pea kunagi ei kasuta. Linn ise on asutatud roomlaste poolt keiser Augustuse ajal, kelle järgi linn ka tollal nime sai. Keisri nimi on äratuntav ka linna praeguses nimes (mis eri keeltes on pisut erinev). Linnas leidis aset maailmanäitus EXPO 2008. **Mis linn?**

- 75.** See on Briti impeeriumi kunagistest osadest ainus, mille lipul domineerib kollane värv. Päril iseseisvaks riigiks seda nimetada ei saa, sest välispoliitika eest vastutab teine riik. Täielikku iseseisvumist takistab ka väike rahvaarv (u. 1600), diasporaa on kordades suurem. Neil on oma mänguraha (dollar), mis üllitatakse peamiselt ilusate mälestusmüntide

kujul. **Mis riik?**

- 76.** Rigikogu valimistel 20. septembril 1992 esines võimsalt Isamaa, saades 29 kohta. Viienda tulemuse saavutas ERSP nimekirja: 10 kohta, neist üks isikumandaat. Selle sai Lõuna-Eestis 29-aastane kandidaat, talle antud 5341 häält oli üle poole rohkem kui nimekirjas teise tulemuse saanud Tunne Kelami „saak“. Hiljem on küsitav poliitik läbi käinud Roheliste ja Rahvaliidu ridadest, Keskerakonna liikmena jäi ta mullustel kohalikel valimistel volikogust välja. **Kellest on jutt?**

- 77.** Mullusel kirjanike liidu romaanivõistlusel pälvis keele- ja stiiliauhinna teos "Kummiliimiallikad". Autor istub siin pildil oma koduses vannis. Pildi tegi Iris Kivisalu („Edasi“). **Kes on see kirjanik?**

- 78.** Jeff Bezos ja tema venna Marki kosmosereisist 20. juulil 2021 võtsid osa ka 82-aastane USA lendur Wally Funk ja 18-aastane Hollandi füüsikatudeng Oliver Daemen. Seni kuulus vanima kosmonaudi/astronauti au mehele (1921-2016), kes 1998. aastal viibis kosmoses üle 8 päeva, olles 77-aastane. Noorimana lendas kosmosesse mees, kellel oli lõppemas 26. eluaasta. Tänapäeval on ta noorim, kes on mitte ainult käinud kosmoses, vaid ka teinud tiire ümber maa. See lend jäigi talle ainsaks. Raskused distsipliiniga lõpetasid tema kosmonaudielu, küll aga tegi ta karjääri armees, jõudes 1988. aastal ainsa nõukogude kosmonaudina kindralpolkovniku auastmeni. **Nimetage need kaks meest.**

- 79.** Esmakordselt kandideeris ta 26-aastasena vabatahtlikult Tartu ülikooli matemaatikaprofessori kohale 1803. aastal, kuid rektor Parrot soovis sellel kohal näha Wilhelm Andres Pfaffi. 1809. aastal, pärast Pfaffi lahkumist valiti küsitav 3 kandidaadi hulgast, kuid nüüd ta keeldus, põhjendusel, et „...*Tartus pakutav palk ei paranda, vaid halvendab minu majanduslikku olukorda. Ka reisikuludeks antav summa ei kata tegelikke kolimiskulusid.*“ (Kiri rektor Parrotile 20. augustist 1809). Samuti ei näinud härra võimalust tõhustada Tartus oma teaduslikku tegevust, kuna „... *peab suurema osa ajast matemaatika ABC õpetamisele kulutama.*“ Et tegemist oli prominentse teadlasega, tõendab muuhulgas talle pühendatud 10-margane Lääne-Saksamaa rahatäht, mis oli käibel 1989. aastast euro tulekuni. **Kes?**

- 80.** Kui see spiraalne mošee 851. aastal valmis, oli tegu maailma suurima omataolisega. Ehitis asub 340 000 elanikuga linnas, **mille nime küsimegi.** Peaaegu sama nime kannab linn Venemaal, kus 2018 MM-l kaotas Venemaa jalgpallimeeskond Uruguale 0:3. Aidata võib ka, kui teate elementi nr 62 või mäeinseneri, kelle auks element oma nime sai.

- 81.** 2014. aastal ostsid soomlased Pyy Hurula ja Heikki Uotila Suur-Sõjamäel tühjalt seisnud laohoone

ja asutasid sinna pruulikoja, mis on nimetatud sihktiivaliste seltsi kuuluva putuka *Gryllotalpa gryllotalpa* eestikeelse nime järgi. Soomekeelne nimi on märksa pikem: *maamyyräsirkka*. Kõigil selle firma õllesiltidel leidub lause „Serious beer for not so serious people“. **Nimetage putukas või õllefirma.**

oma esiema ja ühtlasi selle mütoloogilise olendi nime.

- 82.** Kuidas nimetatakse keldi mütoloogias tuntud olendit, kelle eesmärgiks oli inimeste vette meelitamine? Sama nime kandis üks 1870. aastal Inglismaalt Austraaliasse toodud emane jahikoer, kelle järglased uuel kodumaal lambakarjustena järjest populaarsust kogusid. Nii pandi alus uuele koeratõule, mis kannabki

- 83.** Millist eestikeelset nime kannavad mäed, mille nimed kohalikes keeltes on: Vinicunca (Peruu), Tsitsutl (Kanada) ja Zhangye Danxia (Hiina RV)? Ingliskeelsetes maades on samanimelisi mägesid veel, Eestis aga mitte. Pilt kujutab Vinicunca vaadet.

- 84.** Kuulete algust ühe Eesti muusiku esimesest kooriteosest „Anima mea“. Selle tellis ja esitab kammerkoor Collegium Musicale, autori kitarrimängu saatel. Tegemist on tunnustatud muusikuga, kes on pälvinud üsna mitu auhinda (aasta meesartist 2018, aasta jazzhelilooja 2021, aasta alternatiiv/indie-album 2018 ja 2021, kultuurkapitali aastapreemia 2020). **Kes?**

85. Kuul ja Merkuuril ei ole atmosfääri selle sõna otseses tähenduses. Aatomite kontsentratsioon nende taevakehade pinna lähedal on siiski suurem kui planeetidevahelises ruumis. Selle õhukese, ülihõreda ja pidevalt vahetuva gaasikihi koostisse kuuluvad H/H_2 , He, O/O_2 , Ar, Ne, Na, K, Mg, Ca jpm. Osad nendest aatomitest ja molekulidest pärinevad kosmosest, teised on aga kosmilise kiirguse poolt välja löödud pinnal leiduvatest mineraalidest. **Kuidas seda gaasikihti nimetatakse?**

86. Pildil on tänavune Georg Otsa nimelise auhinna laureaat koos oma vanema õega, kes on tantsuõpetaja. Tartust pärit peres kasvas veel kaks õde. **Mis on nende ühine perekonnanimi?**

87. Kui Leedu lipule lisada suur valge viisnurk, saame Leedust pindalalt pisut üle 10 korra suurema riigi lipu. See lehvib seal 2010. aastast, asendades senise riigilipu, millel viisnurki oli 14 (tõsi, palju väiksemad ja sinisel taustal, lisaks muu atribuutika). **Mis riik?**

88. Pildil on Charles III vanavanaema vanaisa, kes poole oma peaaegu 59 aastat kestnud elust kandis keisritiitlit. **Kes?**

89. Et pääseda Jumalale lähemale, leiutasid stüliidid ebatavalise ja ekstreemse lihasuretamise viisi. Üks esimesi ja tuntumaid stüliite oli Siimeon Vanem, kes tegeles sellega 37 aastat, rekordipüstitaja püha Alypius pidas vastu 67 aastat oma väidetavalt 118 aasta pikkusest elust. Komme oli levinud Bütsantsi impeeriumis V-VII sajandil ja püsis kohati XV sajandini. **Mida tegid stüliidid?**

90. Kes on pildil? Tema isa, sündinud 1862. aastal Bialystokis, sõitis 1880. aastal Ameerikasse, et asutada praeguses Belizes taimetoitlaste kommuun. Peatselt sai temast hoopis USA esimene slaavi kirjanduse professor, väidetavalt valdas ta 30 keelt. Geeniuse au pälvis siiski tema pildilolev poeg, sündinud 1894. aastal Columbia linnas. 14-aastasena alustas ta zoologiaõpinguid Harvardi ülikoolis, aasta hiljem lülitus filosoofiale Cornelli eraülikoolis, mille lõpetas magistrina 17-aastaselt. Maailmakuulsat matemaatikut tabas äkksurm Stokholmis loengureisil 1964. aastal.

